

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNIT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT**

Erika Gánovská

Smelý Zajko v úlohách I.

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava

Autor UZ: <Mgr. Erika Gánovská>

Kontakt na autora UZ: <Základná škola, Chrasť nad Hornádom č. 44,
05363 Chrasť nad Hornádom,
ganovs@gmail.com>

Názov: <Smelý Zajko v úlohách I.>

Rok vytvorenia: <2014>

**Oponentský posudok
vypracoval:** PaedDr. Jana Köryová

ISBN 978-80-8052-927-7

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

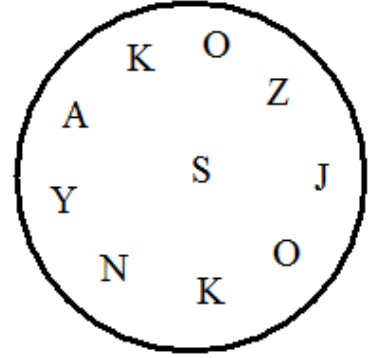
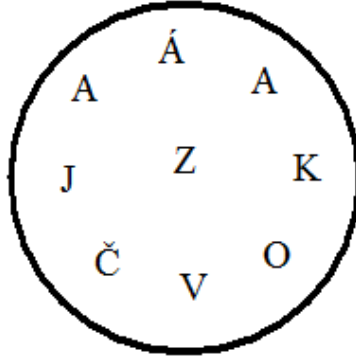
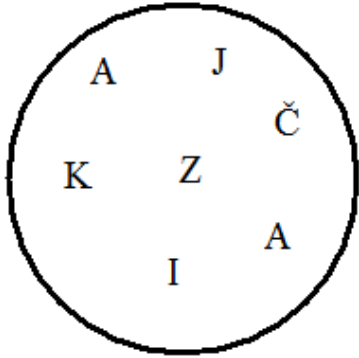
Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

1	Ako Zajko cestoval na lietadle	4
2	Ako sa dostal Zajko do služby	8
3	Ako vyslúžil Zajko u Medved'ovcov.....	11
4	Ako sa vodilo Zajkovi v horách	13
5	Ako sa dostal Zajko na jarmok.....	15
6	Ako oklamal Zajko horárových psov	17
7	Ako postrašil Zajko zbojníkov	19
	Použitá literatúra a zdroje.....	22

1 Ako Zajko cestoval na lietadle

1. Kto tvoril zajačiu rodinu?

2. Vymaľuj farbičkou podľa toho, kto dané činnosti vykonával.

Zajačik

Zajačková

synko - Zajko

chodil po kapustu

„...rád by som išiel do sveta.“

pred chalúpkou sedí, o všeličom premýšľa

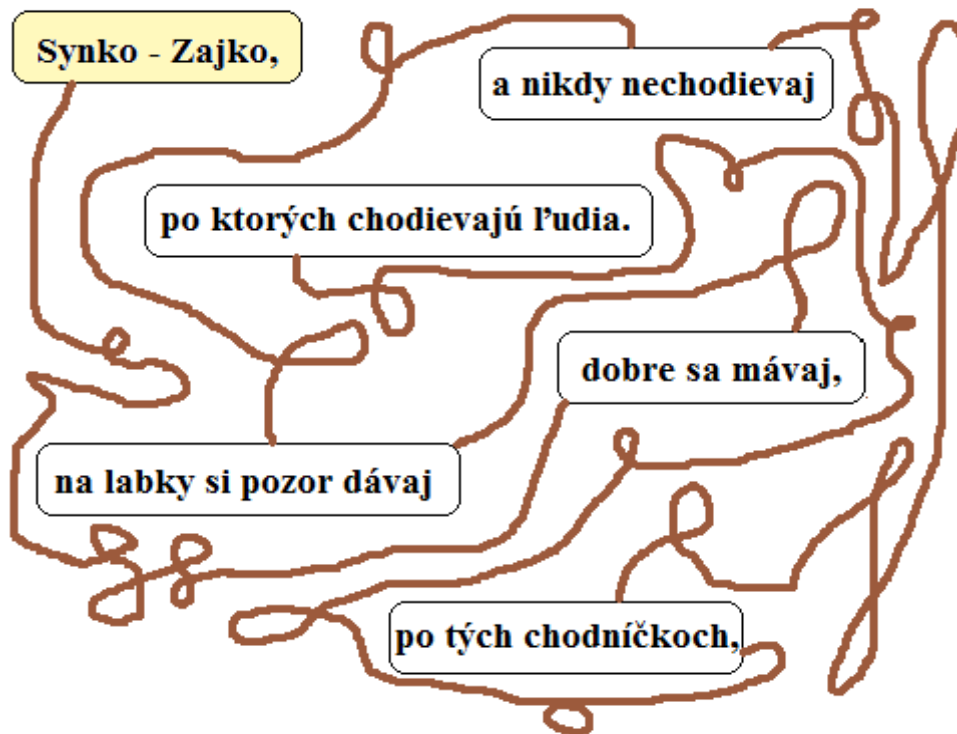
varievala

pečie a koláče vypeká

dáva hrozienu a mak do koláčov

nevie, kde je kapustné pole

3. Poskladaj radu, ktorú dal otec synkovi – Zajkovi, keď ho vypravádzal do sveta. Radu prepíš.

4. Kde boli zvieratká, keď ich Zajko stretol a pýtal sa, či tam chodievajú ľudia? Dvojice nájdeš aj tak, že z nich vypadli rovnaké písmená.

pri b__ázde	jašt__rička
na lúk__	ve V erička
V hore	kr__ko
pri poto__u	st__aka
pri lie__adle	žab__a

5. Dokresli do obdĺžnikov obrázky podľa popisu. Potom vystrihni straku, veveričku, krtka, jašteričku a žabku a nalep ich do správneho obdĺžnika podľa príbehu.

brázdy
lúka
hora
potok
lietadlo

6. Ak je veta pravdivá, označ ju , ak je veta nepravdivá, označ ju .

☐	Zajko si sadol na chvost lietadla.
☐	Zajko chcel letieť do Ameriky.
☐	Straka oznamovala celému svetu, že Zajko cestuje do Ameriky.
☐	Lietadlo sa naklonilo, keď chcel pilot urobiť kotrmelec.
☐	Najprv spadol Zajko a potom batôžtek s koláčmi.
☐	Zajko spadol z lietadla do hniezda.
☐	Hniezdo bolo na najvyššej jedli v dubovej hore.
☐	Zajko nemohol zoskočiť z hniezda a tak nariekal a rozmýšľal, ako bude umierať o hlade a smäde.

2 Ako sa dostal Zajko do služby

1. Kto to hovoril? Prirad' obrázok k textu priamej reči.

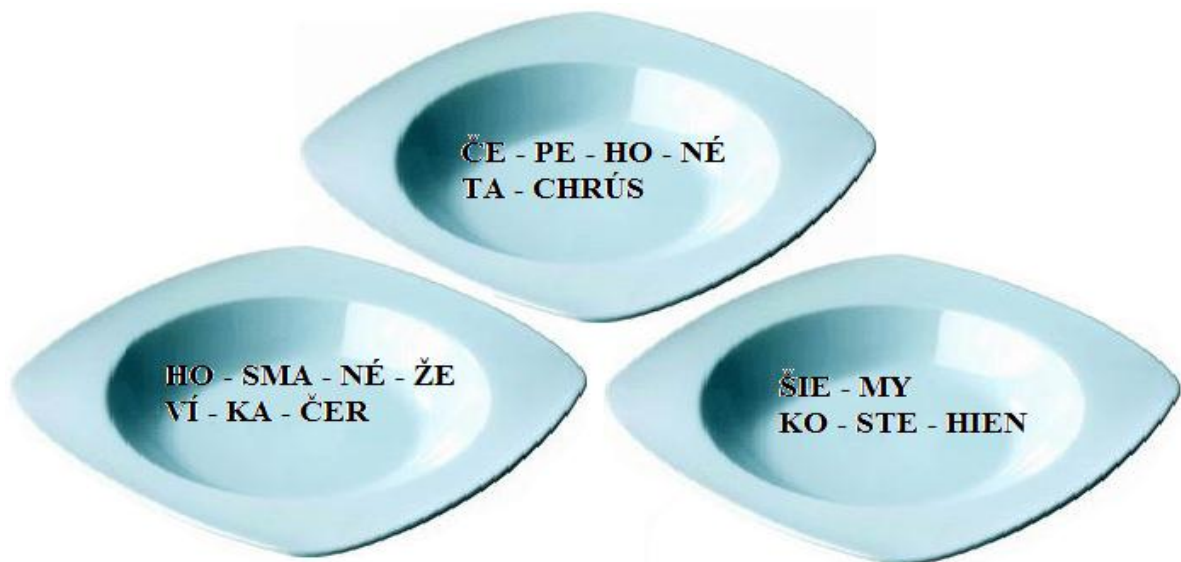

"Beda na mne, beda! Z neba spadlo,
skoro mi väzy zlámalo, teraz ma drží..."

"Kto si, čo si, zajac si
a čo chceš v mojom dome?"

"Tetka vrana, nehnevaj sa,
prišiel som ťa pozvať na hostinu k nám."

2. Nájdi, čo chcela vrana na hostinu. Správne prepíš poprehadzované slabiky.

ČE - PE - HO - NÉ
TA - CHRÚS

HO - SMA - NÉ - ŽE
VÍ - KA - ČER

ŠIE - MY
KO - STE - HIEN

3. Vyber správne odpovede zakrúžkovaním veľkého písmena na začiatku riadku.

Prečo spáva medvedica pod najvyššou jedľou?

- Á lebo na jedli býva v hniezde vrana.
Č lebo jedľa je jej najobľúbenejší strom.
N lebo tetka vrana je v službe medvedice.
O keď krúži vrana ponad horu a zbadá poľovníka, zaškrieka a medvedicu varuje pred nebezpečenstvom.

4. Medvedici sa prisnil sen ako oklamala včely. Zoraď – očísľuj podľa deja. Ak to správne usporiadaš, nájdeš chýbajúce slovo z poslednej vety.

- K medvedica odpovedala, že presadí buk, lebo jej stojí v ceste**
- A medvedica začala spod buka odhrabávať zem**
- Y naľakané včely dávali medvedici každý deň trochu medu**
- S včely sa spýtali, že čo to robí**
- N medvedica nestihla v sne ochutnať med, pretože jej niečo spadlo na chrbát**
- J včely bývali v deravom buku**
- 7. E naľakaná medvedica utekala horou a doniesla Zajka do svojej**
- E**
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

5. Zakrúžkuj činnosti, ktoré musel Zajko robiť, keď slúžil u Medvedici.

ZABÁVAŤ MEDVIEĎATKÁKOZBIERAŤ MALINY STZAMETAŤ JASKYŇUL

MVARITŤ ŽIPIECŤ AIČISTIŤ KOŽUCHY JASLEŠTIŤ ČIŽMYDVO

6. Dokresli chýbajúce časti v obrázku. Napíš, prečo medvedica uteká so Zajkom na chrbte?

.....

.....

.....

.....

.....

3 Ako vyslúžil Zajko u Medved'ovcov

1. Čo znamenajú slová plátať, vyhladiť a pliešť? Spoj dvojice, ktoré k sebe patria.

PLÁTAŤ

zhotovovať sveter,
vrkoč, korbáč...

VYHLADIŤ

žehliť
nohavice, vlasy...

PLIEŠŤ

šitím alebo záplatami
odstraňovať diery

2. Z textu vypadli slová: SLYCHU, TLAČIŤ, POTOKU, NEPÁČILA, CHVOSTÍK, SLNEČNÍKOM, POPÁLIL, NASTRAŠIL, BREH. Dopíš ich na správne miesto.

Zajkovi sa služba u Medvedici Pri pečení a varení sa neraz Bola slnečná nedeľa. Medvedica kráčala so nad hlavou. Zajko musel vozík s medved'atami. Zajko prešiel vozíkom hadovi cez Nahnevaný had Zajka. Vozík bežal dolu briežkom až skončil v Medvedica vytiahla vozík na a objímala svoje deti. Zajka by zabila, ale nikde ho nemôžu nájsť. O Zajkovi v celej hore nie ja ani chýru ani

3. Autorom týchto veselých príbehov je Jozef Cíger Hronský. Zahraj sa s jeho menom tak, že použiješ písmená z jeho mena v slovách, ktoré pomenávajú zvieratá alebo vtákov.

						J							
						O							
						Z							
						E							
						F	R	E	T	K	A		
						C							
				Č		Í	Ž	I	K				
						G							
						E							
						R							
						H							
						R							
						O							
						N							
						S							
						K							
				B		Ý	K						

4 Ako sa vodilo Zajkovi v horách

1. Ak si pozorne čítal, ľahko odpovieš na otázky.

- Pred kým a prečo utekal Zajko do hory?
- Aké boli stromy, keď Zajko bežal do vyšších hôr?
- Ako sa volal strýko, ktorého sa cestou pýtal, či tam chodievala Medvedica?
- V čom sa brodil Zajko vysoko v horách, keď sa pominula tráva?
- Kde si ľahol Zajko, keď nastala mrazivá noc?
- Koho zbadala žabka ráno a čo niesli na pleciach?
- Čo chceli lyžiari urobiť so Zajkom?
- Prečo sa Zajkovi nedarilo pred lyžiarimi utiecť?
- Čo sa lepilo Zajkovi na telo, keď bežal dolu svahom?
- Ako vyzeral Zajko, keď lyžiari od smiechu museli zastat'?

Teraz skús podľa týchto otázok prerozprávať príbeh Ako sa vodilo Zajkovi v horách.

2. „Strach je zlý sprievodca!“ Zajko sa bál Medvedice a preto utiekol do hory. Čoho sa bojíš ty? Ako sa vtedy správaš?

.....

.....

.....

.....

3. Ak prenášame ľudské vlastnosti na predmety, zvieratá alebo veci, hovoríme o **personifikácii**. Skús ju v nasledujúcom úryvku z knihy Smelý Zajko nájsť. Podčiarkni.

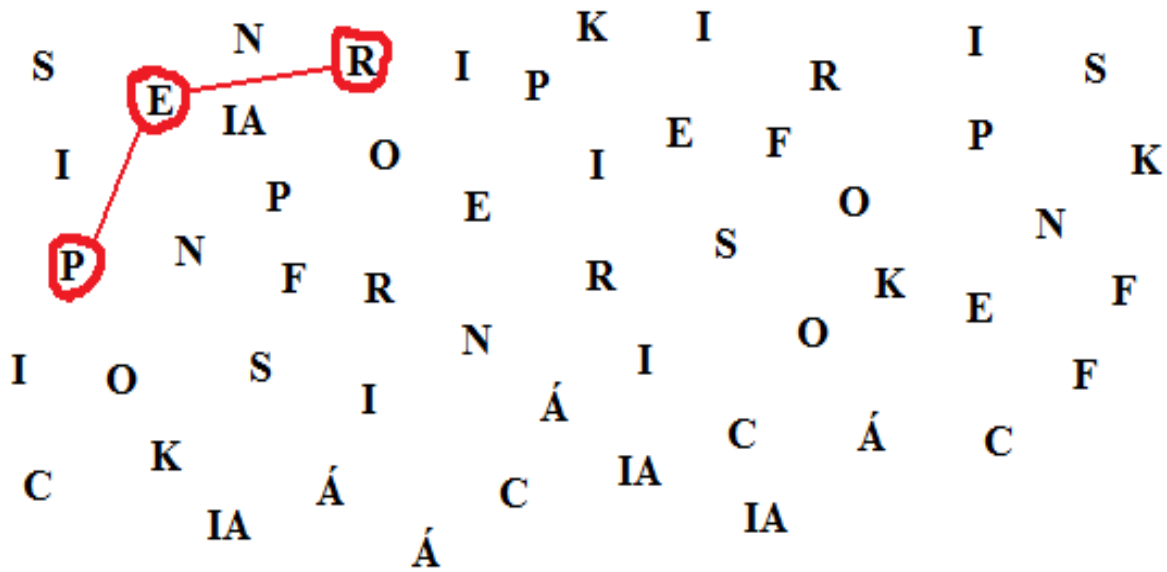
Veru synko-Zajko vo veľkom trápení zaspal iba nad ránom, keď začalo svať. Slniečko vychodí, do doliny kuká. Po doline uteká potôčik, každého sa opytuje:

- Ako si spal – spal, ako - ako?

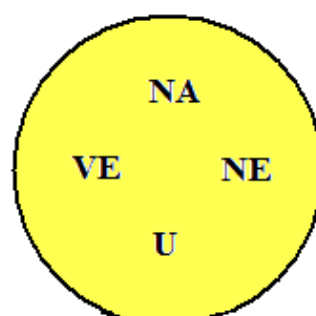
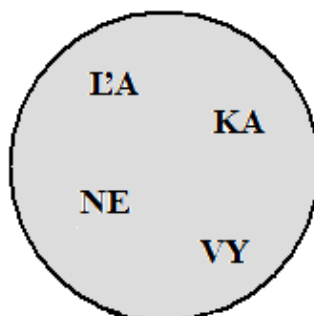
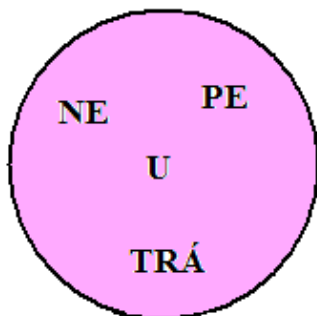
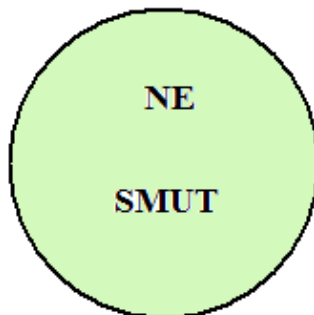
- Dobre veru, lebo nebolo vetra, - hovorí vysočizný topol, ktorého vietor najviac pokúša.

- Dost' bolo rosy, ovlážili sme sa, - hovorí tráva, lebo bez rosy by sa jej noc ani nerátala.

4. Pospájaj slovo **personifikácia**. Každé písmeno môžeš použiť iba jedenkrát. Použi rôzne farbičky na každé ďalšie slovo. Koľko si ich našiel?

5. Ako sa cítil Zajko, keď utekal pred Medvedicou, lyžiarmi, keď sa stmievalo, keď ho štípal mráz? Poskladaj a napíš.

5 Ako sa dostal Zajko na jarmok

1. Nájdi slová patriace k sebe a dopíš ich význam jedným slovom na správne miesto.

nezasťavané priestranstvo medzi domami v meste

trhovisko, burza

peniaz, platidlo, minca

ŠIATOR

JATERNICE

GROŠ

VÔDZKA

KOŠTIALIK

JARMOK

GAZDA

NÁMESTIE

kosť

črevo plnené mletým mäsom, ryžou, krúpami,...

remienok, vodítko pre psa

stan, prístrešok

roľník, hospodár

2. Čo by si si chcel kúpiť na jarmoku ty?

.....

.....

3. Ak prirovnáme jednu vec k druhej hovoríme o **prirovnaní**. Väčšinou sa v nich používa slovo **ako**, **sťa** alebo **než**. V príbehu sa Zajko dostal živý a zdravý zo snehovej gule, ktorá narazila na mocný kôl. Jozef Cíger Hronský použil prirovnanie: *...zo snehu vykotal sa Zajko, veselý a zdravý ako orech.*

Tu je niekoľko prirovnaní:

Skús vymyslieť ďalšie:

Letí sťa kométa.

Sladký sťa.....

Čerstvý ako ryba.

Tvrдый ako

Hluchý ako peň.

Lenivý ako

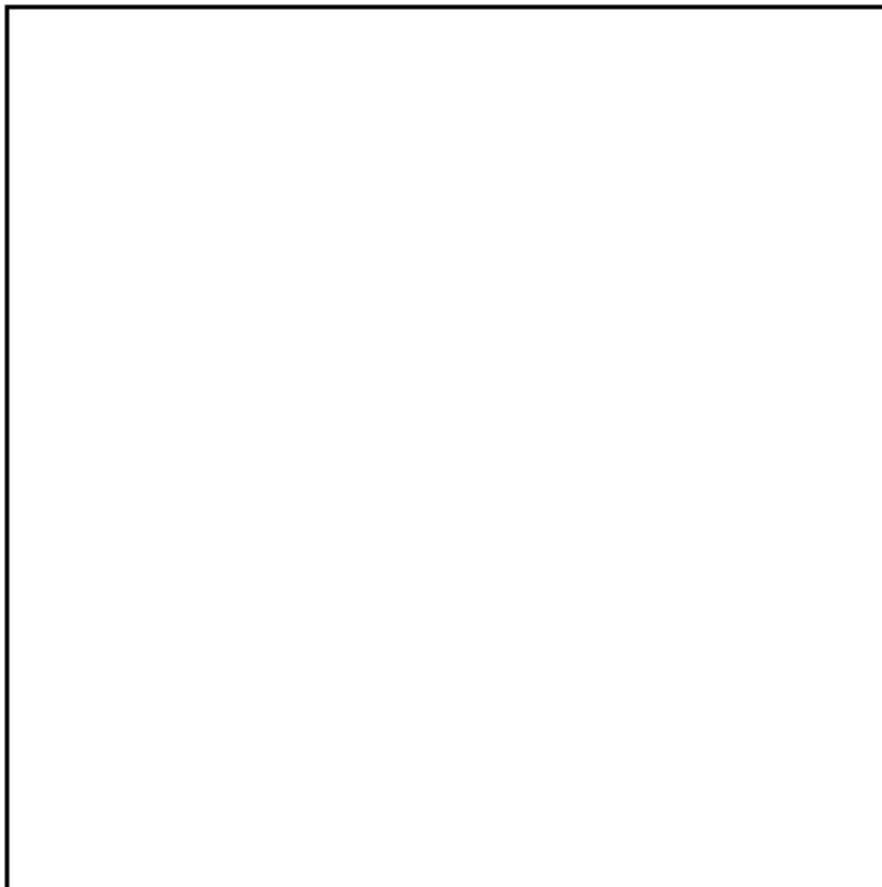
Múdry ako rádio.

Silný ako

Trasie sa ako osika.

Zelený ako

4. Nakresli, čo daroval hračkár – dobrák Zajkovi.

6 Ako oklamal Zajko horárových psov

1. Komu patrí táto priama reč? Priradiť text k správnejmu obrázku.

"Povedz nám, čo si a či ťa máme zjesť alebo nie?"

"Úradne dáva sa na známosť, že budú uzastrelení všetci psi, prenasledujúci zajačky! Ja som úradný bubeník a o kom zviem, o tom poviem, a na koho labkou ukážem, tomu beda!"

"Gazda náš, zle je!"

"Akože by malo byť zle?"

"Ako je, tak je, ale naháňali sme zajaca, a keď sme ho dohonili, chytiť sme ho nemohli."

"Azda ste ho iba nechceli, a keď je tak, nedám vám dnes jesť!"

"Ťaj, akých to mám naničodných psov, keď ich aj zajac prekabátil!"

"Šuchocte, ruchocte, ale Zajka nezrad'te! Chytili by ho psi, život by mu nedarovali. A lepší nám zajac ako psík!"

2. Vrabec v príbehu poletoval od liesky k jedli a potom na dub. Nakresli jeho trasu letu.

3. Vymysli, prerozprávaj alebo prepíš rozhovor – dialóg medzi poľovníkom a psami.

4. Zahrajte sa hru. Postavte sa do kruhu. Prvý z vás ukáže nejaký pohyb a povie aký bol alebo aký mohol byť zajko, napr. KRÁČAJÚCI ZAJKO. Nasledujúci hráč zopakuje pohyb aj pomenovanie - KRÁČAJÚCI ZAJKO a ukáže iný pohyb a povie napr. VESELÝ ZAJKO. Ďalší zopakuje a ukáže pohyby, ktoré už boli a pridá svoj pohyb aj pomenovanie. Takto pokračujte.

7 Ako postrašil Zajko zbojníkov

1. Zameň podčiarknuté slová slovami: HALUZINA, JELŠA, HÚŠTINA do viet podľa významu. Vety prepíš.

Na vlhkých miestach a brehoch vôd rastie listnatý strom.

Tenké alebo suché konáre sú výborným palivom.

V hustom mladom poraste si pokojne spal zajačik.

.....

.....

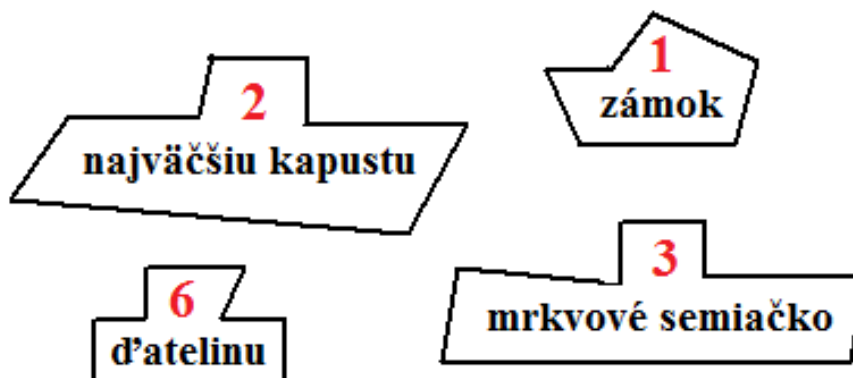
.....

2. Postupne odpovedz na otázky podľa textu v prvom a potom v druhom stĺpci. Písmeno pri správnej odpovedi píš do okienok.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

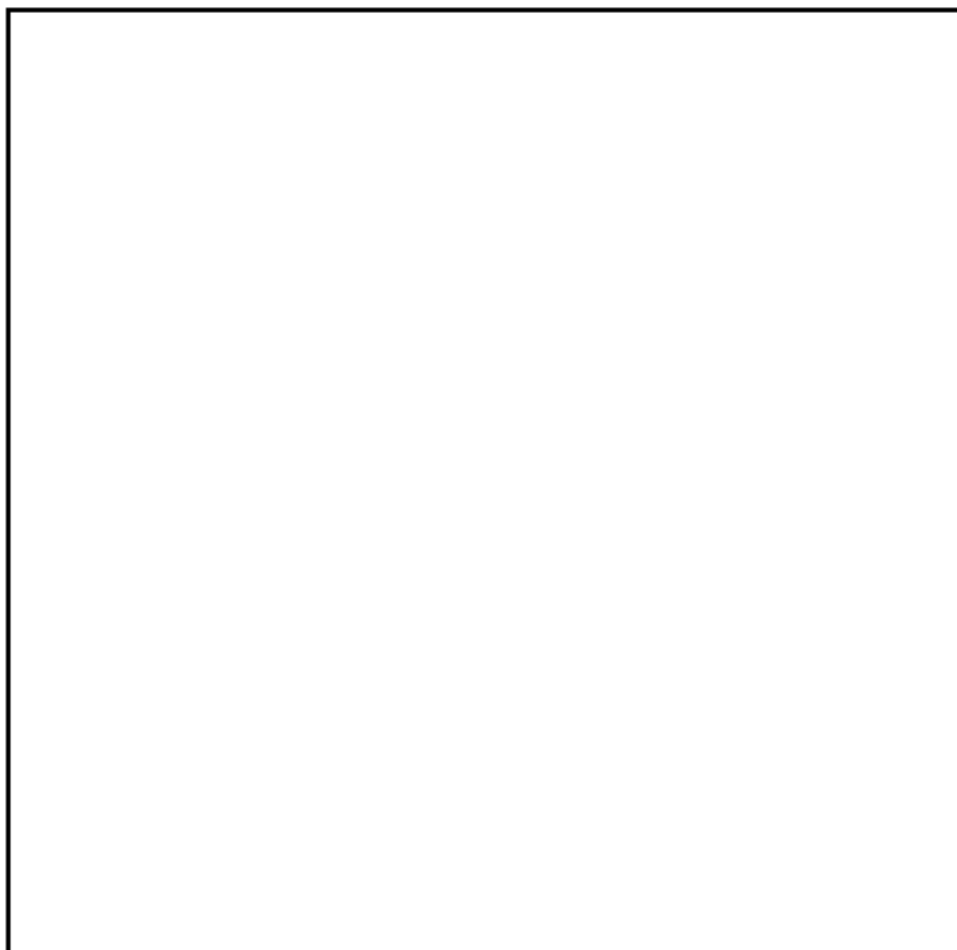
a) Aký bol Zajko, keď utekal pred psami?	f) Koľko zbojníkov sedelo okolo skaly?
P unavený	T štyria
D veselý	K piati
b) Kto oznamoval, že sa blíži noc a vyhrával na husličkách?	g) Čo mali zbojníci položené na skale?
E svrček	T lampáš
O vrabec	L bubon
c) Kto si zažal lampášik?	h) Čo robili zbojníci v noci pod dubom?
R svätovánska muška	N delili si dukáty
B sova	A počítali dukáty
d) Kde dal Zajko bubon, keď sa ukladal k spánku?	i) Čo urobili zbojníci, keď ich Zajko vyľakal bubnovaním?
I pred seba	O schovali poklad
F pod hlavu	E utekali ozlomkrky
e) Na aký zvuk sa Zajko zobudil?	j) Kde schoval Zajko vrecia so zlatom?
V na trúbenie strážne	? pod skalu
E na hrkot dukátov	! do deravého stromu

3. Vyfarbi, čo si chcel Zajko kúpiť za bohatstvo, ktoré v lese nechali zbojníci.

Ak si našiel správne slová, súčet zamaľovaných útvarov je počet zbojníkov v príbehu.

4. Zahraj sa na ilustrátora a nakresli obrázok ako Zajko spal pod jelšou s bubnom pod hlavou, húkajúcu sovu na strome, svätojánsku mušku s lampášikom, svrčka cvrlikajúceho na husliach a veveričku na strome.

Použitá literatúra a zdroje

Hronský, J. C. 1977. *Smelý Zajko*. Bratislava: Mladé letá, 1977. Str. 221.

Obrázok Brázda. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

<http://www.fanca.cz/images/galerie/2012-04-09-21-51-39-3.jpg>

Obrázok Dub. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

http://www.zdravyobchod.sk/fotky4323/Kutik_zdravia/herbar_rastlin/dub_letn.jpg

Obrázok Hora. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete: [https://encrypted-](https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS_Y1RV-y5v5i1983FHEl5jq_fvCYMRj9YpoI0ddHteFF4IAiP9Xw)

[tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS_Y1RV-](https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS_Y1RV-y5v5i1983FHEl5jq_fvCYMRj9YpoI0ddHteFF4IAiP9Xw)

[y5v5i1983FHEl5jq_fvCYMRj9YpoI0ddHteFF4IAiP9Xw](https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS_Y1RV-y5v5i1983FHEl5jq_fvCYMRj9YpoI0ddHteFF4IAiP9Xw)

Obrázok Jašterica. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete: [https://encrypted-](https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRZm6ENtPja8Q_sAASykn2gEuxqfOe2ED6stWGH-fRkYiP-ifx6-Q)

[tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRZm6ENtPja8Q_sAASykn2gEuxqfOe2ED6stWGH-](https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRZm6ENtPja8Q_sAASykn2gEuxqfOe2ED6stWGH-fRkYiP-ifx6-Q)

[fRkYiP-ifx6-Q](https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRZm6ENtPja8Q_sAASykn2gEuxqfOe2ED6stWGH-fRkYiP-ifx6-Q)

Obrázok Jedľa. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

[http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSJczrpWc-](http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSJczrpWc-WzxewCtYqB4vijSTaR_AeWXq3zL1a-Grg-pLXaSmY)

[WzxewCtYqB4vijSTaR_AeWXq3zL1a-Grg-pLXaSmY](http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSJczrpWc-WzxewCtYqB4vijSTaR_AeWXq3zL1a-Grg-pLXaSmY)

Obrázok Krt. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

[http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS5b3_qzyhM4mXvvK1I2f1OXtK0qD9AQvJMtp](http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS5b3_qzyhM4mXvvK1I2f1OXtK0qD9AQvJMtp8324ySnf5iHkZpLg)

[8324ySnf5iHkZpLg](http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS5b3_qzyhM4mXvvK1I2f1OXtK0qD9AQvJMtp8324ySnf5iHkZpLg)

Obrázok Lieska. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

http://www.zpvp.sk/fotky12537/fotos/_vyrn_1235Lieska.jpg

Obrázok Lúka. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

[http://obrazky.4ever.sk/data/download/priroda/krajinky/fialove%20kvety,%20luka,%20trava](http://obrazky.4ever.sk/data/download/priroda/krajinky/fialove%20kvety,%20luka,%20trava%20125021.jpg)

[%20125021.jpg](http://obrazky.4ever.sk/data/download/priroda/krajinky/fialove%20kvety,%20luka,%20trava%20125021.jpg)

Obrázok Medvedica. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

[https://www.google.sk/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&docid=l](https://www.google.sk/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&docid=lVhp4CFRI43_ZM&tbnid=SLryx4IqJbgc7M:&ved=0CAUQjRw&url=http%3A%2F%2Fcolo)

[Vhp4CFRI43_ZM&tbnid=SLryx4IqJbgc7M:&ved=0CAUQjRw&url=http%3A%2F%2Fcolo](https://www.google.sk/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&docid=lVhp4CFRI43_ZM&tbnid=SLryx4IqJbgc7M:&ved=0CAUQjRw&url=http%3A%2F%2Fcolo)

[ringkids.org%2Fbear-coloring-](https://www.google.sk/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&docid=lVhp4CFRI43_ZM&tbnid=SLryx4IqJbgc7M:&ved=0CAUQjRw&url=http%3A%2F%2Fcoloringkids.org%2Fbear-coloring-)

pages%2F&ei=UaG8UsjOC8O60QWrr4DwDA&psig=AFQjCNHCDyBsDeZnIjxgklfreCszCep0Q&ust=1388179993909454

Obrázok Straka. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/33/Pica_pica.jpg/800px-Pica_pica.jpg

Obrázok Veverica. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

<http://snaturou2000.sk/uploads/2009/08/animal/veverica-stromova/veverica-400x477.jpg>

Obrázok Vrabec. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

<http://www.k30.sk/foto/kolektivy/vrabec.jpg>

Obrázok Vrana. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

<http://veverusky.websnadno.cz/vrana3.gif>

Obrázok Zajac. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

<http://www.coloringpages1001.com/coloring-pages/rabbit/rabbit-animal-coloring-pages-12.gif>

Obrázok Žaba. 2014. [cit. 2014.01.04.] Dostupné na internete:

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/df/Teichfrosch.jpg/220px-Teichfrosch.jpg>